

## De Vlaamsche Meesters in l'Ermitage.

evenals deze immer helder en donzig blijft. Hij liet zijne natuur lachen even blij als zijne menschen. Hij was donker en zwaar in zijne vroegere stukken; later, meegaande met zijn tijd, werd hij lichter, zonniger, vroolijker. De groote Boerenkermissen (n°. 674 en 675), waarvan de tweede gedagteekend is van 1648, zijn, ofschoon nog wat krijtachtig, reeds veel helderder en harmonieuser van toon dan de landschappen aan zijn vader toegeschreven (n°. 669 en 670), waarop het sterke licht nog scherp afsteekt tegen een donkeren achtergrond en die waarschijnlijk werken zijn uit den vroegeren tijd van den zoon. De groote *Boerenbruiloft* (n°. 677) van 1650 is van fijner grijzen toon, nog wat bleekblauw; de *Vroolijke Maaltijd* (n°. 676) van 1654 is in volkomen lichtend grijs zeer fijn, zeer dun geschilderd, op het doek geblazen. De jonge Teniers heeft alsdan zijn meesterschap over het penseel verworven en laat dit heldere zilverige licht over zijn werken schijnen, dat hem eigen is en zijn boersche onderwerpen zoo aantrekkelijk veredelt.

Wie wees hem den weg, dien hij zoodoende opging? Was het Adriaan Brouwer? Stellig niet. De schilder der boerenkringen en boerenkroegen vertolkte visioenen meer dan waarheid; in zwoelen, met wasemig goud doorspeelden schemer stelt hij zijne ventjes voor in hun dommeligen of wild opvliedenden aard. Teniers is geheel lucht en zon en blijheid, zonder geheimzinnigheid, zonder zwaarmoedigheid noch wildheid. Niemand deed hem dit voor, niemand deed het hem na. Hij leerde wellicht minder van zijn vader dan van zijn schoonvader Jan Breughel den Vloeren; ook deze was een meester van het penseel, een fijnschilder van eersten rang; hij heeft de mooie bloeiende natuur lief, hij verkneukelt zich in het schilderen van bloemen en wapenrustingen en diertjes, in alles wat kleur en glans en rijke weerschijnen heeft.

In het *Corps de garde* gedagteekend 1642 (n°. 673) vinden wij zeer bepaald den nagalm van Breughel's kunst. Soldaten zitten kaart te spelen, andere manschappen slaan ieder op zijn manier den tijd dood, een mooie officier houdt zich deftig ter zijde; maar voorop en als hoofdzaak in het groote stuk ligt een heel arsenaal: wapens van allen aard, een

harnas, een vaandel. Zoo iets zou de schoonvader ook graag geschilderd hebben, maar hij hadde het netter, scherper gedaan. De schoonzoon is malscher, gesmijddiger, blonder, ofschoon hij in de vroeger jaren meer van krachtige kleuren hield dan later.

De tijd der miniatuurachtige schildering was dan ook voorbij: Rubens was opgetreden, alles bemeesterend, allen medesleepend, door zijn gloed van kleuren, door zijn glans van lichten; van Dyck had geleefd en had getoond hoe kostelijk het bescheiden grijs kon werken, hoe voornam die stille toon kon zijn en hoe de helle lente en het bleeke najaarslicht hun doordringende heerlijkheid behouden nevens den machtigen zomerpraal. Teniers had het goud van den eene en het zilver van den andere bewonderd en te baat genomen; hij had niet enkel partij getrokken uit dit deel van hun kunstvermogen: hij zag van beiden af hoe men ook in stukken van kleine afmeting breed kan blijven, hoe het menschelijke lichaam plooibaar en veerkrachtig is, hoe de natuurlijke gebaren zwierig zijn in hunne waarheid en van grootsche schoonheid in hunnen eenvoud; hoe het leven en de beweging moeten waargenomen en weergegeven worden. En Teniers is een schilder van het leven; zijne boeren die dansen, of rooken of vrijen, zoowel als zijne heeren, die de kermis bezoeken of elkander voor het Antwerpsche stadhuis begroeten, leven volop, hunne armen en beenen draaien zonder scharnieren, hun oogen stralen, men hoort hun lach, men deelt in hunne pret. De stijfheid van voorheen is verdwenen, zoowel uit de natuur als uit de wereld; metaalachtig schenen en glinsterden de menschen en de dingen in de stukjes van Jan Breughel en van Hendrik van Baelen; bij Teniers zijn, evenals bij Rubens en van Dijck, de menschen vleesch geworden, is er sap in het loof, tinteling in de lucht gekomen. De kunst van zich uit te drukken, de meesterschap over penseel en verf is vooruitgegaan. De twee groote voorgangers schilderen gemakkelijk, met overvloed, met juistheid, alles komt als vanzelf op zijn plaats en in zijn gepasten toon, en zoo ook bij Teniers: het ineenzetten kost hem geen moeite, het penseelen evenmin. De figuren gaan en staan,